

Budapesti Gazdasági Egyetem
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

Kalamár Ramóna

Gazdálkodás és menedzsment / projektmenedzsment

**Zala megye fejlődési irányai a határon átnyúló
együttműködési programok és források
tükrében**

2016.

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

BGE

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGRSZEG

Kalamár Ramóna

Gazdálkodás és menedzsment / projektmenedzsment

Szakmai gyakorlati beszámoló

2016.

BGE

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Kalamár Ramóna

Szak/szakirány: Gazdálkodás és menedzsment szak/ Projektmenedzsment szakirány

Neptun kód: UM3PZN * A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2016

A szakdolgozat címe:

Zala megye fejlődési irányai a határon átnyúló együttműködési programok és források tükrében

Belső (operatív) konzulens neve: Dr. Takács Dávid

Külső (szakmai) konzulens neve: Kasza Sándor

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

Kohéziós politika, Zala megye, Határon átnyúló programok, Európai Területi Együttműködés, fejlődési irányok

Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított**.

(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat az egyetem könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. (Kérjük a megfelelőt aláhúzni!) Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett -nem kizárólagos és időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2016. május 26.

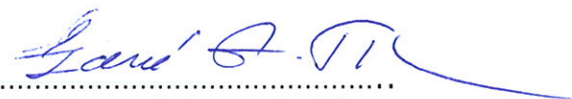

hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2016 MÁJ 27

Budapesti Gazdasági Egyetem
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg
Könyvtár
8900 Zalaegerszeg
Gasparich u. 13/A.
Adószám: 15329822-2-42

könyvtári munkatárs

Tartalomjegyzék

1. A gyakorlati hely bemutatása	1
1.1. Omega-csoport	1
1.1.1. Inno-Szinergia Kft.	2
1.1.2. Energa Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.	2
1.1.3. Zala Megyei Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.	3
2. A vállalkozás szervezeti – jogi formája, tevékenységi köre, jellemzői, szervezeti felépítése	3
3. Fejlesztésekhez igénybevett pályázati kiírások területei, pályázatok	5
4. Fejlesztési projektek alkalmazási köre, projektek fontosabb jellemzői, tapasztalatai, eredményei	6
5. Forrásjegyzék	10
6. Gyakorlati napló	11

1. A gyakorlati hely bemutatása¹

Gyakorlatomat a Zala Megyei Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.-nél (későbbiekben ZMF) töltöttem, amelynek fő profilja a pályázatírás. Ez alatt a 14 hetes időszak alatt betekintést nyerhettem a pályázatok megírásával kapcsolatos teendőkbe és szembesültem vele, hogy nem egy könnyű, de izgalmas szakmáról van szó.

A ZMF az Omega-csoport tagja, ezért az alábbiakban bemutatom a csoport többi tagját is, a végén pedig a ZMF-et.

1.1. Omega-csoport

„Partner a fejlesztésekben”

Az Omega-csoport számos területen nyújt partnerséget fejlesztési elképzelések megvalósításához, legyen az európai uniós és hazai pályázatok kidolgozása és teljes körű menedzsmentje, energetikai programok megvalósításának ösztönzése, hálózatfejlesztés, kutatás-fejlesztés, innováció, illetve térség-, vidékfejlesztés.

Céljuk olyan komplex szolgáltatások nyújtása, ahol az európai uniós források igénybevételével a fejlesztéseket a pályázati ötlettől annak megvalósulásáig támogatják. A cég hozzájárul szakértői szolgáltatásaival (forráskutatás, személyes tanácsadás, pályázatírás, megvalósíthatósági tanulmányok készítése, projekt menedzsment, rendezvények szervezése, kivitelezés) illetve konzorciumban, nonprofit szervezeteikkel partnerséget alkotva.

¹ Az első fejezet a www.omega-csoport.hu alapján készült, valamint további céges előadások alapján

Együttműködési lehetőségek			
Oktatás	K+F	Pályázatok	Tőkebefektetések
infrastruktúra a kutatók, oktatók munkájához (Zalaegerszeg, aktív ház)	gyakorlati kutatóhely a TTT üzemben – vegetáriánus termékek és gyümölcs feldolgozás, innovációs projektek menedzsmentje	Budapesten és a konvergencia régiókban, interregionális, brüsszeli és bilaterális, osztrák, szlovén, szlovák, horvát határon átnyúló pályázatok	kapcsolatok hazai és külföldi befektetőkhez, kockázati tőkealapokhoz, befektetési, üzleti tervek készítése, innováció menedzsment

1.1.1. Inno-Szinergia Kft.

Az Inno-Szinergia Kft. projektfejlesztéssel, nagyobb hozzáadott értéket képviselő pályázatok írásával foglalkozik. Az elmúlt 9 évben több millió euró értékben nyert pályázatokat állami, önkormányzati, vállalati ügyfelek számára. A pályázatok elnyerése után is együttműködik partnereikkel, segítik a pályázati pénzek elszámolását, lehívását. Projektmenedzsment szolgáltatásuk így a szerződések előkészítésétől, az egyes munkák lebonyolításáig, azok felügyeletéig, adminisztrációjáig, a pénzügyi, szakmai köztes-, és zárójelentések elkészítéséig, a nyilvánossági munkák megvalósításáig terjed.

1.1.2. Energa Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.

Számos Európai Unió direktívával összhangban az Energa Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. célja a megújuló energiaforrások részarányának növelése az energiafelhasználáson belül, valamint az energiahatékonyság javítása.

Nemzetközi információs hálózatuk működtetésével segítik partnereiket a legújabb információk megszerzésében, saját híryanagaik célközönséghez történő eljuttatásában.

Partnereikkel közösen a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP), a Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP), valamint más nemzeti felhívások energetikai pályázatainak kapcsán, azok teljes műszaki-közgazdasági előkészítési munkáit vállalják.

1.1.3. Zala Megyei Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.

A ZMF tevékenységének két fő ága van:

1. Pályázatírás, projektmenedzsment, tanácsadás a Nyugat-Dunántúli régióban található szervezeteknek (önkormányzatoknak, vállalkozásoknak, civil szervezeteknek),
2. pályázati források, kiemelten határon átnyúló együttműködési programokban való partneri közreműködés, saját projektek megvalósítása.

Tekintettel a megye földrajzi elhelyezkedésre ausztriai, szlovén, horvát partnereikkel számos projektben vesznek részt. Pályázatírói munkájuknak köszönhetően az elmúlt időszakban több milliárd forint vissza nem térítendő támogatást sikerült pályázatok útján megbízóik számára elnyerni.

2. A vállalkozás szervezeti – jogi formája, tevékenységi köre, jellemzői, szervezeti felépítése

A ZMF egy közhasznú nonprofit gazdasági társaság, amely a következőket jelenti:

Közhasznú:

Az a szervezet lehet közhasznú, amely:

- ✓ Magyarországon lett nyilvántartásba véve a következő szervezeti formákban: alapítvány, egyesület, nonprofit gazdasági társaság
- ✓ létesítő okiratában megjelölt közfeladat teljesítésére irányuló tevékenységet végez
- ✓ rendelkezik a megfelelő erőforrásokkal

- ✓ rendelkezik megfelelő társadalmi támogatottsággal²

Nonprofit:

Magyarországon 2007. július 1-től alapíthatunk nonprofit gazdasági társaságot. A nonprofit társaságok bizonyos társadalmi közös szükségleteket alapvetően nem nyereségszerzés céljából szeretnék kielégíteni, de létrehozásának nem feltétele, hogy feltétlenül a társadalmi közös szükséglet kielégítésére törekedjen. A nonprofit gazdasági társaság sajátos működéssel létrehozott társaság, amelynek nem a tagok jövedelemszerzése a cél.³

Cégforma: Korlátolt felelősségű társaság
Bejegyzés dátuma: 2009/06/12
Székhelye: 8900 Zalaegerszeg, Levendula utca 39.
Ügyvezető: Kasza Sándor

A cég főtevékenysége a pályázatírás, de ezen kívül számos másik tevékenységet is végez, amelyek közül párat felsorolok:

- ✓ m.n.s. egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás
- ✓ üzletviteli, egyéb vezetési tanácsadás
- ✓ mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás
- ✓ társadalomtudományi, humán kutatás, fejlesztés
- ✓ világháló-portál szolgáltatás
- ✓ hús-, húсарu kiskereskedelme
- ✓ zöldség, gyümölcs kiskereskedelme
- ✓ stb.

Szervezeti felépítés:

Tekintettel arra, hogy jelenleg 3 fős mikro-vállalkozásról beszélünk, szervezeti felépítése sem összetett. A döntéshozói feladatkört az ügyvezető látja el, minden egyéb ügyfélkapcsolati, adminisztratív, szolgáltatási és projektmenedzseri feladatot a Zalaegerszegi székhelyen dolgozó két fő látja el.

² <http://www.nonprofit.hu/tudastar/kozhasznusag-feltetelei> [Letöltés: 2016.05.06]

³ <http://www.nonprofit.hu/tudastar/mi-az-nonprofit-gazdasagi-tarsasag> [Letöltés: 2016.05.06]

3. Fejlesztésekhez igénybevett pályázati kiírások területei, pályázatok

Több száz megnyert és sikeresen elszámolt pályázatot tudhat maga mögött ügyfelei számára az Omega-csoport, és több mint 30 saját, többségében nemzetközi együttműködéssel megvalósult projektet. Felsorolok néhány példát arra, hogy milyen területeken milyen pályázatokat nyert el a ZMF vagy a cégcsoport többi tagja.

Nemzetközi együttműködési programok

Pályázó	Pályázati program	Támogatás elnyerés éve	Elnyert támogatás
Energia Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.	Magyarország- Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program- ECOSOILEM	2012	170 000 EUR
Energia Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.	Magyarország- Horvátország Határon Átnyúló Együttműködési Program - EduTech	2012	48 465 EUR
Zala Megyei Fejlesztési Np. Kft. és TOB GmbH. által vezetett konzorcium	Ausztria – Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program - ESPAN	2009	3 215 989 EUR

Vidékfejlesztés

Pályázó	Pályázati program	Támogatás elnyerés éve	Elnyert támogatás
Zala Megyei Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.	EMVA - E-mobil	2014	20 038 678 HUF
Zala Megyei Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.	EMVA – Zéró Energia Épületek	2014	39 839 034 HUF
Zala Megyei Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.	EMVA - Térségi Tipikus Termékesaládok	2014	49 613 084 HUF

Zala Megyei Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.	EMVA - Biomassza alapú termékfejlesztés	2014	31 593 142 HUF
--	---	------	----------------

Ezekon kívül még az alábbi területeken rendelkezik referenciákkal a cégcsoport:

- ✓ infokommunikációs motivációs, szemléletformáló és kompetenciafejlesztő programok
- ✓ projekt menedzsment
- ✓ gazdaságfejlesztés
- ✓ energetika, környezetvédelem

4. Fejlesztési projektek alkalmazási köre, projektek fontosabb jellemzői, tapasztalatai, eredményei

A Zala Megyei Fejlesztési Nonprofit Kft. azért jött létre, hogy az Európai Unió programokra pályázatokat készítsen, illetve fejlesztések megvalósításában segítse az önkormányzatokat, vállalkozókat, a civil szervezeteket és magánszemélyeket.

A ZMF számos projektben részt vett, ezért ebben a pontban csak 2 projektet mutatok be részletesebben, az egyik egy épület, amely mellett a gyakorlatomat töltöttem, a másik pedig egy kerékpárút projektje Zala megyében.

ZÉÉP- Zéró Energia Épületek

Projekt forrása: Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)

Projektkezdés: 2013. III. negyedév

Projektzárás: 2014. IV. negyedév

A projektben résztvevő partnerek:

Koordináló szervezet: Zala Megyei Fejlesztési Nonprofit Kft. – Zalaegerszeg

2. szervezet: Göcsej-Hegyhát LEADER Egyesület – Nagypáli

3. szervezet: Magyar Településfejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.

Projekt rövid bemutatása:

Az Európai Parlament által 2010-ben elfogadásra került a közel nulla energiaigényű épületek szabályozásának, a 2010/31-es direktívának való megfelelés. Új építés esetén, az állami épületek esetében 2018. december 31-e után, minden egyéb épület esetén 2020. december 31-e után már csak közel nulla energiaigényű épületet lehet építeni. Jelen projekt célja annak vizsgálata, hogy a térségek szereplői hogy tudnak megfelelni ezen új kihívásoknak, melyek azok a helyben megtalálható erőforrások, megoldások, mellyel a kívánt eredményeket el lehet érni.

A cél technológiai megoldások keresése a kihívásokra, multiplikátorok képzése, gyakorlati oktatása, utánkövetése, mintaprojekt megvalósítása, tudásközpont, szerveződés kialakítása, fenntartása. Jelen projekt keretében a célok megvalósítása érdekében 2 hasonló erőforrásokkal rendelkező térség vidékfejlesztéssel, energetikával foglalkozó szervezetei fognak össze.

Tevékenységek:

1. Felmérés és javaslat
 - a. Felmérés, a térség átlagos épületállapotának jellemzése, azok 3 főbb típusának átlagos energetikai jellemzőinek meghatározása
 - b. A ZÉÉP mintaprojektre 1 db PHPP kalkuláció készítése, azok költségvonzatának, megtérülésének publikálása
 - c. Tananyag kidolgozás
 1. Mintaprojekt – ZÉÉP bemutató központ létrehozása
 2. Oktatás
 3. PR, marketing

Projekt költségvetés:

Zala Megyei Fejlesztési Nonprofit Kft.	39 839 034 Ft
---	---------------

Kép a ZÉÉP bemutató házról:

Energia két keréken- mobilitás témaút kialakítása Zala megyében

Projektkezdés: 2014. I. negyedév

Projektzárás: 2014. IV. negyedév

A projektben résztvevő partnerek:

Koordináló szervezet: Zala Megyei Fejlesztési Nonprofit Kft. – Zalaegerszeg

2. szervezet: Göcsej-Hegyhát LEADER Egyesület – Nagypáli

3. szervezet: Népi Mesterségek Műhelye Egyesület – Óriszentpéter

Projekt rövid bemutatása:

A projekt célja egy bottom-up stratégián alapuló mintaprojekt megvalósítása volt az „E-mobilitás” népszerűsítése érdekében. Az elektromos kerékpárok, akár motorok elterjedésének egyik akadálya, hogy korlátozott a kipróbálhatóságuk, és emiatt velük kapcsolatban kevés tapasztalattal rendelkeznek az emberek.

A stratégia alapja volt, hogy egy turisztikai témaútba építve elektromos kerékpár kölcsönzési- promóciós hálózatot építettek ki, mely keretében a térségbe látogatott turisták az elektromos kerékpár újdonságtartalmát élvezve látogathatják meg a témaút nevezetességeit.

A projekt eredményeként hosszú távon javul a környezet állapota, csökken a fosszilis energiahordozóktól való függőség, csökken a levegőszennyezés mértéke.

Tevékenységek:

1. Koordináció
2. 3 helyszínen napelem rendszer, és elektromos töltőállomás kialakítása
3. „E – mobilitás” eszközök beszerzése: 1 db autó elektromos üzeművé történő átalakítása
4. „E-mobilitás” kapcsolódó disszeminációs tevékenység
 - a. arculati elemek kialakítása
 - b. második komponens keretében kidolgozott térképek nyomdai munkálatai
 - c. brosúra készítése
 - d. Weboldal kialakítása regisztrációs modullal, hírlevél küldő szolgáltatással

Projekt költségvetés:

Zala Megyei Fejlesztési Nonprofit Kft.	20 038 678 Ft
---	---------------

Kép a cég elektromos autójának töltőállomásáról:

5. Forrásjegyzék

- ✓ Céges broszúrák
- ✓ Céges előadások anyagai
- ✓ Céges pályázati anyagok
- ✓ www.nonprofit.hu
- ✓ www.omega-csoport.hu

6. Gyakorlati napló

<i>1. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ pályázati felhívás összefoglalók készítése
<i>2. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ számlák felrögzítése excel-táblázatba
<i>3. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ számlák és szerződések felrögzítése excel-táblázatba
<i>4. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ pályázati felhívás összefoglalók készítése
<i>5. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ szerződések felrögzítése excel-táblázatba
<i>6. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ pályázati adatbekérő szerkesztése✓ számlamásolás
<i>7. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ pályázati felhívás összefoglalók készítése✓ számlamásolás✓ számlák, szerződések felrögzítése excel-táblázatba
<i>8. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ pályázati felhívás összefoglalók készítése✓ levelek küldése partnereknek
<i>9. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ pályázati anyag összeállításában segítségnyújtás✓ számlák másolása✓ levelek küldése partnereknek
<i>10. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása✓ pályázati anyag fordításában való közreműködés✓ pályázati költségvetés elkészítésében való közreműködés✓ hírlevél és prospektus szerkesztése
<i>11. hét</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ Levelek, számlák iktatása

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ pályázati költségvetés elkészítésében való közreműködés ✓ pályázati anyag fordításában való közreműködés ✓ levelek kiküldése leendő partnereknek
<i>12. hét</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Levelek, számlák iktatása ✓ számlák, szerződések felrögzítése excel táblázatba ✓ pályázati anyag összeállításában segítségnyújtás ✓ számlamásolás
<i>13. hét</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Levelek, számlák iktatása ✓ pályázati felhívás összefoglalók készítése
<i>14. hét</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Levelek, számlák iktatása ✓ pályázati adatbekérő szerkesztése

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

BGE

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGRSZEG

Kalamár Ramóna

Gazdálkodás és menedzsment / projektmenedzsment

**Zala megye fejlődési irányai a határon átnyúló
együttműködési programok és források tükrében**

2016.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	1
2. Az Európai Unió támogatási rendszere	2
2.1. Az Európai Unió kohéziós politikája a 2014-2020 közötti időszakban	4
3. Európai Területi Együtműködés (ETE) 2014-2020	6
3.1. Transznacionális együtműködés	7
3.2. Interregionális együtműködési programok	8
3.3. Határokon átívelő együtműködés.....	9
4. Zala megye fejlődési irányai a határon átnyúló együtműködési programok és források tükrében	10
4.1. Zala megye helyzetértékelése.....	10
4.2. Interreg V-A Ausztria-Magyarország Együtműködési Program 2014-2020	12
4.3. Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együtműködési Program 2014-2020.....	14
4.4. Interreg V-A Magyarország-Horvátország Együtműködési Program 2014-2020	16
4.5. Konklúzió	19
5. Felhasznált források	21

1. Bevezetés

Magyarország 2004. május 1-én csatlakozott az Európai Unióhoz, ezáltal jelentős pénzügyi források nyíltak meg az ország felé, melyek lehetővé teszik a versenyképesség javítását, valamint a felzárkózást. Jelenleg az Európai Uniónak 28 tagországa van, melyek között jelentős fejlettségi különbségek vannak, ezért kiemelt célkitűzés az elmaradottabb régiók felzárkóztatása és a kohézió erősítése. A gazdasági és területi egyensúly megteremtésére szolgál a kohéziós politika. A kohéziós politika egyik célkitűzése a Konvergencia célkitűzés, mely keretében a fejletlenebb régiók (konvergencia régiók) több támogatásban részesülhetnek, mint a fejlettebb régiók, valamint átmeneti támogatásban részesülnek a fokozatosan kiváló régiók. Nyugat-Dunántúl is konvergencia régió, ezért Zala megye is több támogatásban részesülhet. Másik célkitűzése a Regionális versenyképesség és foglalkoztatás, melyben valamennyi, a Konvergencia célkitűzésre nem jogosult régiók részesülnek majd, valamint átmeneti támogatásban részesülnek a fokozatosan bekapcsolódó régiók. Ez biztosítja a lehetőséget a felzárkózásra és az egyensúly megteremtésére. A kohéziós politika célkitűzése továbbá az Európai területi együttműködés, amely a határon átnyúló együttműködések, a transznacionális programokat és az interregionális együttműködési programokat támogatja.¹ Magyarországon a 19 megyéből 15 megye jogosult valamelyik határon átnyúló programra, ebből Zala megye 3 programra is jogosult: Horvátországgal, Szlovéniával és Ausztriával határon átnyúló együttműködési programra.

Szakmai gyakorlatomat a Zala Megyei Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft-nél (későbbiekben ZMF) töltöttem, mely cég fő profilja a pályázatírás, ezért szakdolgozatom témájának a kohéziós politikát választottam, ezen belül pedig a határon átnyúló együttműködési programok lehetőségeit Zala megyében, mert több ilyen pályázattal is találkozhattam a gyakorlatom során. Úgy gondolom, hogy habár a határon átnyúló fejlesztések csak egy eleme a fejlődést előmozdító lehetőségeknek, ezek a programok úgy, mint a múltban, a jelenlegi időszakban is célzott beavatkozásokkal hozzájárulhatnak a térség fejlődéséhez. Fontosnak tartom megemlíteni az összes ETE programot, amelyen belül sok forrásra is jogosultak vagyunk, de a programok közül a területi fejlődési irányokat mégis a bilaterális programok tükrözik a legjobban, melyek konkrétan a helyi

¹ Nagy Sándor Gyula és Heil Péter: A kohéziós politika elmélete és gyakorlata. Akadémiai kiadó, 2013. 26-27.o

adottságokat helyezik előtérbe és ezek alapján határozzák meg a prioritásokat. A programok prioritásaiból következtethetünk a döntéshozók véleményére, így a kiemelt területként kezelendő problémákra és megoldási irányokra, valamint a 3 ország és Magyarország kapcsolatának erősítésének kulcskérdéseire, erős és gyenge pontjaira. A többi transznacionális program nagyobb keretet ölel fel.

Annak ellenére, hogy az elmúlt több évtizedben az egyik legnagyobb előrelépéssel büszkélkedhet, a 2002 - 2010 közötti időszakban Zala megye Magyarország egyik legnagyobb gazdasági visszaesést produkáló megyéje volt. Olyan fejlesztések maradtak el az ausztriai, szlovéniai és horvátországi határon átnyúló programok keretében, amelyek a megye gazdasági versenyképességét jelentős mértékben növelhették volna. A 2014-2020-as programozási időszakban új lehetőségek nyíltak meg, amelyekkel biztosítani lehet a vállalkozások, a foglalkoztatás, a társadalom, a természeti környezet és a gazdaság fejlődését, élénkítését, valamint ismét kap egy esélyt a megye arra, hogy kihasználja a határon átnyúló együttműködésekkel fakadó előnyöket.²

2. Az Európai Unió támogatási rendszere

Tanulmányaim során betekintést nyerhettem az Európai Unió pályázati rendszerébe az „EU projekt ismeretek” című tantárgy keretében. Ezek alapján megpróbálom rendszerezni az itt szerzett ismereteimet.

Az EU rengeteg projektet, programot támogat és finanszíroz, legfőképpen a foglalkoztatás, városfejlesztés, mezőgazdaság, halászat, kutatás és innováció, valamint a humanitárius segítségnyújtás területén. Ezeket szigorúan szabályozza annak érdekében, hogy ellenőrizni tudja a források felhasználását, és hogy ezeknek a forrásoknak a felhasználása átlátható és elszámolható legyen, hiszen ha elnyerünk egy támogatást, sajnos nem költhetjük el bármire kedvünk szerint.³

Magyarország már a 2004 előtti időszakban is részesülhetett az uniós forrásokból. A csatlakozás bekövetkeztéig az Előcsatlakozási Alapok és a Közösségi Programok keretében számíthattak támogatásra. A csatlakozás után lépett be a 2004-2006-os

² ZALA MEGYEI KÖZGYŰLÉS: ZALA MEGYEI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI RÉSZDOKUMENTUM egyeztetési dokumentum, 2014.május 31. adatai alapján

³ http://europa.eu/about-eu/funding-grants/index_hu.htm [Letöltés: 2016.03.21]

programozási időszakba, ekkor már a Strukturális és Kohéziós Alapokból is részesült, ehhez viszont ki kellett dolgozni a Nemzeti Fejlesztési Tervet és az ehhez tartozó intézményrendszert. A programozási időszakok a regionális politika (vagy egy újabb/tágabb értelemben: kohéziós politika) hatékonyságát növelik, az alapok célkitűzéseit egy többéves tervezési rendszerben valósítják meg. A tervezési időszakok hossza folyamatosan nőtt, az első 4 éves volt, az elmúlt időszakban pedig már 7 éves ciklusokról beszélhetünk.⁴ Ez után következett a 2007-2013-as programozási időszak (Új Magyarország Fejlesztési Terv), jelenleg pedig a 2014-2020-ig tartó, Széchenyi 2020 stratégia van életben Magyarországon.

Az uniós források felhasználását és a fejlesztési tervek megvalósítását Magyarországon operatív programok segítik. 2014-2020 között 10 ilyen programról beszélhetünk, amelyek illeszkednek az Európa2020 stratégiához:

- ✓ Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)
- ✓ Közigazgatás- és Köszolgáltatás-Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)
- ✓ Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)
- ✓ Környezeti És Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)
- ✓ Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)
- ✓ Gazdaságfejlesztési És Innovációs Operatív Program (GINOP)
- ✓ Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)
- ✓ Terület- És Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
- ✓ Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)
- ✓ Vidékfejlesztési Program (VP)⁵

A tagállamokat a 2014-2020-ig tartó időszakban 5 fő alap támogatja, amelyek az Európa 2020 stratégia végrehajtását segítik:

- ✓ Európai Szociális Alap (ESZA)
- ✓ Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)
- ✓ Kohéziós Alap (KA)
- ✓ Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)
- ✓ Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)⁶

⁴ Nagy Sándor Gyula és Heil Péter: A kohéziós politika elmélete és gyakorlata. Akadémiai kiadó, 2013. 34.o.

⁵ https://www.palyazat.gov.hu/2014_2020_as_operativ_programok_tarsadalmi_egyeztetese (Letöltés: 2016.04.15)

Utóbbi 3 alkotja együtt az Európai strukturális és beruházási alapokat. Az EU legfontosabb beruházási politikája a kohéziós politika, melyet pedig az első 3 alap támogat.

2.1. Az Európai Unió kohéziós politikája a 2014-2020 közötti időszakban

Az utóbbi évtizedekben fokozatosan előtérbe helyezett fogalom a kohéziós politika, amely a regionális politikának egy tágabb értelmezése. A kohéziós politika más néven felzárkóztatási politika is, a nevéből könnyen következtethetünk arra, hogy mi is a legfőbb célja: a társadalmi összetartás erősítése és fejlődése, a különböző régiók közötti elmaradottság, fejlettségi különbségek mérséklése, vagyis a legfejletlenebb régiók felzárkóztatása.

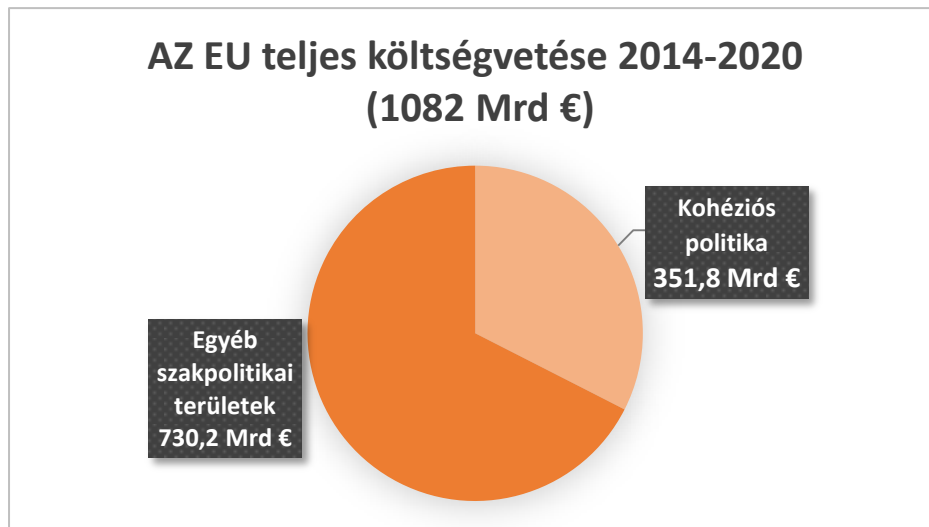
A kohéziós politika 11 tematikus célt tűzött ki a 2014-2020-as időszakra, amelyeket az **ERFA**, az **ESZA** és a **kohéziós alap** támogat:

<p>1. kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése</p> <p>2. az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása</p> <p>3. kkv-k versenyképességének fejlesztése</p> <p>4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban</p>	<p>5. éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, kockázatkezelés és – megelőzés előmozdítása</p> <p>6. környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása</p> <p>7. a fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrában</p>	<p>8. a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása</p> <p>9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni közdelem</p> <p>10. beruházások az oktatás, képességfejlesztés és élethosszig tartó tanulás területén</p> <p>11. intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás</p>
--	--	---

⁶http://europa.eu/about-eu/funding-grants/index_hu.htm [Letöltés: 2016.03.21]

⁷ Nagy Sándor Gyula és Heil Péter: A kohéziós politika elmélete és gyakorlata. Akadémiai kiadó, 2013. 15.o. 44.o.

Ezekre a célkitűzésekre az EU teljes költségvetésének közel egyharmadát költik.

1. ábra: Az EU teljes költségvetése
Forrás: EURÓPAI BIZOTTSÁG: Bevezetés az EU kohéziós politikájába a 2014-2020 időszakra vonatkozóan. 2014. évi kiadvány 3.o. [PDF dokumentum, letöltés ideje: 2016.03.23]

ESZA: a szociális szempontokat helyezi előtérbe, kiemelten a foglalkoztatást és az oktatást támogatja, valamint a hátrányos helyzetűeket.

Kohéziós alap: célja a társadalmi és gazdasági fejlettségi különbségek enyhítése. Azokat az országokat támogatja, amelyeknek a GDP-je nem éri el az EU átlagának 90%-át. „A 2014 és 2020 közötti időszakban a Kohéziós Alap a következő országokat érinti: Bulgária, Ciprus, Csehország, Észtország, Görögország, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Portugália, Románia, Szlovákia és Szlovénia.” (Forrás: http://ec.europa.eu/regional_policy/hu/funding/cohesion-fund/)

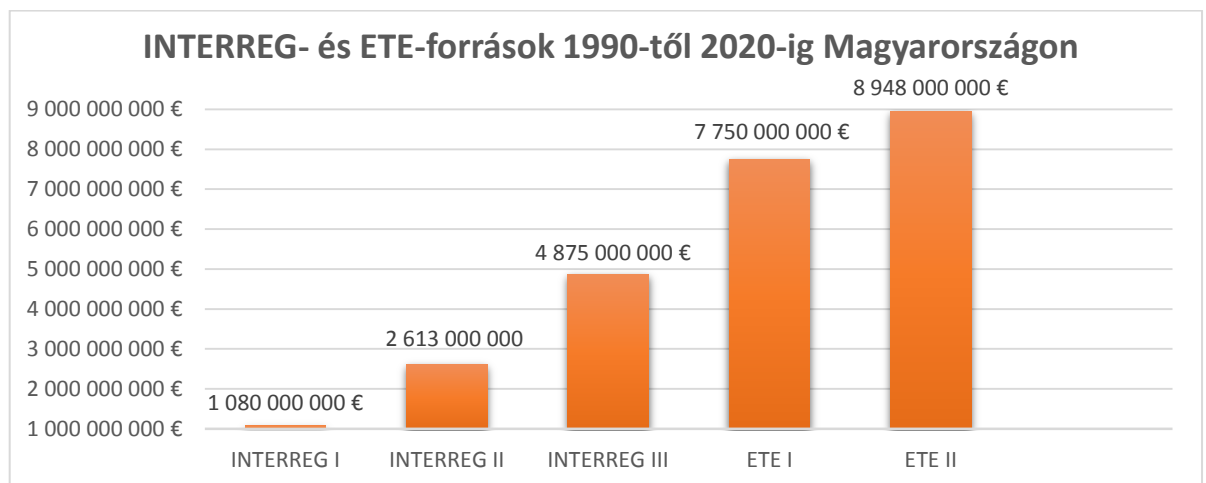
A 2004-ben csatlakozott országok, Magyarországot is beleértve, jelentősen elmaradottak voltak az EU tagországhoz képest. Minél fejletlenebb egy régió, annál több alapból részesülhet támogatásban. Magyarország a legtöbb támogatást a kohéziós alapból kapja.

ERFA: célja a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése, támogatja a munkahelyteremtést és a versenyképesség erősítését, továbbá támogatja a határon átnyúló együttműködési programokat.⁸

⁸ EURÓPAI BIZOTTSÁG: Bevezetés az EU kohéziós politikájába a 2014-2020 időszakra vonatkozóan. 2014. évi kiadvány 4.o. [PDF dokumentum, letöltés ideje: 2016.03.23]

3. Európai Területi Együttműködés (ETE) 2014-2020

Az ETE a kohéziós politikának 1990 óta része. Azzal a céllal jött létre, hogy együttműködjenek más országokkal, áthidalják a határok meglétéből fakadó nehézségeket és kihasználják az ezekből származó előnyöket.⁹ Minden újabb programozási időszakban egyre nagyobb figyelmet fordítottak az országok közötti együttműködésre, egyre nagyobb forrást bocsátottak a programok rendelkezésére.

2. ábra: INTERREG- és ETE-források 1990-től 2020-ig Magyarországon

Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, Hoffmann Csilla *Transznacionális és interregionális fejlesztések a demográfia szemszögéből* [PDF dokumentum, <https://www.nth.gov.hu/hu/media/download/704> letöltés: 2016.04.01]

A 2014-2020-as időszakban Az Európai Területi Együttműködés a kohéziós politika önálló célkitűzése és költségvetésének 2,9%-át teszi ki, ez kb. 9 milliárd eurót jelent. A program specifikumai miatt külön rendelet szabályozza és az ERFA támogatja.¹⁰ 3 programtípusról beszélhetünk, a 3 programra előirányzott források pedig körülbelül a következőképpen oszlanak meg az www.europa.eu adatai alapján:

- transznacionális együttműködés (20,36%, vagyis 1,822 millió €)
- régiók közötti (interregionális) együttműködés (5,59%, vagyis 500 millió €)
- határokon átívelő együttműködés (74,05%, vagyis 6,627 millió €)¹¹

Magyarország 7 határon átnyúló, 2 transznacionális és 4 interregionális együttműködési programban vett és vesz részt a 2014-2020-as tervezési időszakban is.

⁹ Soós Edit, Fejes Zsuzsanna: *Határon átnyúló együttműködések Magyarországon*, A Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára 2009, 21-23.o

¹⁰ <http://egtc.kormany.hu/europai-teruleti-egyuttmukodes-2014-2020> [Letöltés: 2016.03.31]

¹¹ http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/hu/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.5.html [Letöltés: 2016.03.31]

A transznacionális és interregionális programokban hazánk teljes területének támogatásra jogosult (lásd 2. 3. ábra), a határon átnyúló együttműködési programokban pedig csak bizonyos megyék vehetnek részt (lásd 4. ábra).

3.1. Transznacionális együttműködés

Ezeknek a programoknak a lényege és célja, hogy egy nagyobb kiterjedésű földrajzi terület (több országból álló terület) intézményei közös erővel keressenek megoldást a térségi problémákra, viszont a cél csak a problémák megoldásának keresése, a megoldás végrehajtását már nem ezekből a programokból finanszírozzák, csak indukálják a beruházásokat és a fejlesztéseket. 2014-től Magyarország 2 ilyen programban vesz részt:

12

- ✓ CENTRAL EUROPE transznacionális együttműködési program

3. ábra: Közép-Európa transznacionális együttműködési program programterülete Forrás: http://www.interreg.de/INTERREG2014/EN/INTERREG/SixProgrammeAreas/CentralEurope/centraleurope_node.html [Letöltés: 2016.04.01]

¹² HÍRLEVÉL a CENTRAL EUROPE, DUNA, INTERREG EUROPE, ESPON és INTERACT III programokról 2015. február, <http://regionalispolitika.kormany.hu/download/c/a9/e0000/DUNA-CE-IE-ESPON-IAC%20Hirlevel%202015%20februar.pdf> (PDF dokumentum, letöltés: 2016.04.01)

- ✓ DUNA transznacionális együttműködési program:

4. ábra: DUNA transznacionális együttműködési program programterülete

Forrás:

http://www.interreg.de/INTERREG2014/EN/INTERREG/SixProgrammeAreas/DanubeRegion/danuberegion_node.html [Letöltés: 2016.04.01]

3.2. Interregionális együttműködési programok

Ezek a programok ugyan úgy, mint a transznacionális, az EU teljes területét lefedik, viszont az interregionális programokban az EU-n kívüli országok is részt vehetnek. Elsősorban tapasztalatcserét szolgálnak például a városfejlesztéssel, energiahatékonysággal vagy más egyéb területekkel kapcsolatban, illetve elősegíthetik például az országok regionális vagy egyéb politikáinak hatékonyságát. 2014-2020 között 4 ilyen programban vehet részt Magyarország:

- INTERREG EUROPE
- ESPON 2020
- INTERACT III
- URBACT III¹³

¹³ HÍRLEVÉL a CENTRAL EUROPE, DUNA, INTERREG EUROPE, ESPON és INTERACT III programokról 2015. február, <http://regionalispolitika.kormany.hu/download/c/a9/e0000/DUNA-CE-IE-ESPON-IAC%20Hirlevel%202015%20februar.pdf> [PDF dokumentum, letöltés: 2016.04.01]

3.3. Határokon átívelő együttműködés

Lényege, hogy a szomszédos országokkal kétoldalú határ menti programokat dolgoznak ki, egy kivétellel, ahol 4 oldalút. A programokat a következőképpen tudjuk megkülönböztetni:

Az unió belső határa mentén fekvő:

- ✓ osztrák-magyar
- ✓ román-magyar
- ✓ szlovén-magyar
- ✓ magyar-szlovák
- ✓ magyar-horvát határ menti ETE programokat.

Az előcsatlakozási Eszköz (IPA) hatálya alá tartozó:

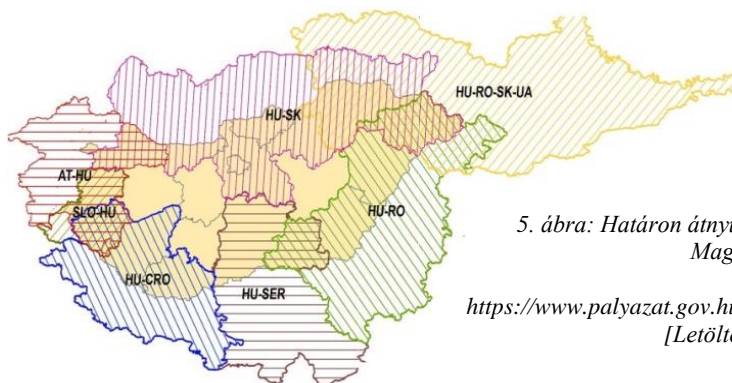
- ✓ magyar-szerb programot.

Az unió külső határa mentén fekvő 4 oldalú:

- ✓ magyar-szlovák-román-ukrán programot.

Minden egyes program különböző prioritásokkal rendelkezik, ezek alapján pályázhatnak a jogosult megyék szereplői támogatásokra.¹⁴

Magyarországon 19 megyéből 15 megye szerepel jogosult területként – földrajzi helyzeténél fogva – egy vagy több határon átnyúló együttműködési programban.¹⁵

5. ábra: Határon átnyúló együttműködési programok Magyarországon

Forrás:

https://www.palyazat.gov.hu/altalanos_informaciok_az_ete_rol
[Letöltés: 2016.03.31]

¹⁴ HÍRLEVÉL a CENTRAL EUROPE, DUNA, INTERREG EUROPE, ESPON és INTERACT III programokról

2015. február, <http://regionalispolitika.kormany.hu/download/c/a9/e0000/DUNA-CE-IE-ESPO-N-IACT%20Hirlevel%202015%20februar.pdf> [PDF dokumentum, letöltés: 2016.04.01]

¹⁵ https://www.palyazat.gov.hu/altalanos_informaciok_az_ete_rol [Letöltés: 2016.03.31]

4. Zala megye fejlődési irányai a határon átnyúló együttműködési programok és források tükrében

Mint fentebb említettem, a határon átnyúló együttműködési formák jelentősége az integrálódás során egyre növekedett a fejlesztéspolitikában és a kohéziós politikában egyaránt. Folyamatosan előtérbe kerültek az együttműködésben rejlő lehetőségek, a határ menti kapcsolatok fejlesztése és elmélyítése.¹⁶

Zala megye fejlődési irányvonalait az elmúlt és a következő években is jelentősen befolyásolják az elérhető bilaterális programok, amelyek keretében jelenleg Horvátországgal, Szlovéniával és Ausztriával van lehetőség projektek megvalósítására.

Általánosságban elmondható, hogy a térség fenntartható turisztikai vonzerejének növelése, a vállalkezési szféra – start up vállalkozások támogatása, természeti és kulturális örökség védelme, fenntartható mobilitás, intézményi együttműködés több területen, melyek ebben az időszakban a legfőbb kijelölt fejlesztési témakörök.

Dolgozatomban először a fentiek alapján Zala megye gazdasági, turisztikai, energiagazdálkodási helyzetéről írok röviden és ezek után térek ki a határon átnyúló együttműködési lehetőségekre, amelyekben a megye is részt vesz.

4.1. Zala megye helyzetértékelése

A gazdaság területén

A megye jelentősen elmaradottnak mondható az innovációs teljesítményét illetően országos szinten is. A KKV-k és a K+F+I aktivitása nagyon alacsony, és habár a térségben több felsőoktatási intézmény működik, ez a terület is hátrányos helyzetűnek tekinthető, legfőképpen a műszaki tudományok területén, amelyekre az iparnak nagy szüksége lenne.

Ahhoz, hogy a megye fenn tudja tartani és növelni tudja a gazdasági teljesítményét, biztosítani kell a K+F+I tevékenységet és az ehhez szükséges felsőoktatási állományt,

¹⁶ Soós Edit, Fejes Zsuzsanna: Határon átnyúló együttműködések Magyarországon, A Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára 2009, 9.o

valamint fejleszteni kell több területen is a KKV-szektor. A nemzetközi vállalatok térségbe való bevonása is fontos lenne a hazai vállalatok fejlődése szempontjából, ehhez persze szükséges az aktív együttműködés.

Ezek alapján a megye egyik legfontosabb célja, a megyei ipar, kiemelten a gép- és járműipar, a mechatronikai, illetve az elektrotechnikai és világítástechnikai ipar fejlődésének segítése.

Ehhez a témához kapcsolódóan továbbá szükséges lenne az aprófalvas településszerkezetű megyei térségeket is bevonni a gazdasági folyamatokba.

A foglalkoztatás területén

A megye foglalkoztatási mutatói kedvezőtlenek az országos átlag tekintetében is. A nagyvállalatok száma eléggé alacsony, ennek ellenére a foglalkoztatottak nagy részét ők biztosítják. Nagy probléma még, hogy a munkanélküliek nagy része tartósan, 180 napon túli álláskereső. A megyéből folyamatos az elvándorlás, a diplomát szerzett fiatalok nem térnek vissza, így egyre nehezebb megfelelő végzettségű munkaerőt találni.¹⁷

A turizmus területén

A turizmus fontos szerepet tölt be a megye és a régió gazdaságában egyaránt.

A turisztikai kínálatot elsősorban a természeti értékek határozzák meg, a terület gazdag termálvizekben, a legfontosabb ágazata a gyógy- és wellness turizmus, amelyek a legtöbb vendéget vonzzák.

Kiránduló és kerékpáros utak is megtalálhatóak a térségben, bár fejlesztésre szorulnak, továbbá elérhetőek lovas, vadászati, horgászati lehetőségek is.

A természeti értékek mellett figyelemreméltóak a kulturális értékek is a térség nagyobb városaiban és kistelepüléseiben egyaránt (például a műemlékek, falusi turizmus).

¹⁷ Háttérdokumentum Zala megye intelligens szakosodási stratégiájának kidolgozásához [PDF dokumentum, Letöltés: 2016.04.22, www.s3magyarorszag.hu/documents/224092/237867/Zala.pdf]

A környezet és energiagazdálkodás területén

Természeti értékekben és környezeti erőforrásokban gazdag a térség, változatos állat- és növényvilág jellemzi. A megyében megtalálható a Balaton-felvidéki Nemzeti Park, több arborétum és tanösvény, valamint egyéb természeti értékek, például a Hévízi tó, a zalaegerszegi Azáleás- völgy, a Batthyány-kastély védett parkja, stb.

Mint fentebb említettem, a megye gazdag termál- és ásványvizekben is, a termálvizeket turisztikai és energetikai célokra is használják.

A megújuló energiák vonatkozásában nem állnak rendelkezésre regionális szintű adatok. Rendelkezésre áll számos potenciális megújuló energiaforrás: szél, nap biomassza, biogáz, geotermikus és vízenergia. Magyarország energia függősége 52,3%-os függőségi indikátor értékkel rendelkezik, ez az érték mutatja, hogy milyen mértékben támaszkodik az ország az import energiára a szükségletei kielégítése érdekében.¹⁸

4.2. Interreg V-A Ausztria-Magyarország Együttműködési Program 2014-2020¹⁹

2015.12.16-án nyílt meg az Interreg V-A Ausztria-Magyarország Együttműködési Programra a pályázási lehetőség, amelyet az Európai Bizottság 2015.06.30-án hagyott jóvá. A programot az ERFA támogatja, 78 millió eurós összeggel, a nemzeti hozzájárulásokkal együtt pedig a program költségvetése több, mint 95 millió euró.

Programterület

Magyarországon: Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megye

Ausztriában: Nordburgenland, Mittelburgenland, Südburgenland, Niederösterreich Süd, Wiener Umland/Südteil, Wien, Graz, Oststeiermark

¹⁸ Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program 2014-2020 támogatási időszak, 1. verzió, 2015. december 9-10. és 14-16. oldalai alapján készült

¹⁹ A 4.2-es alfejezet a <http://www.at-hu.net/at-hu/hu/program/2014-2020.php> [Letöltés: 2016.04.27] alapján készült

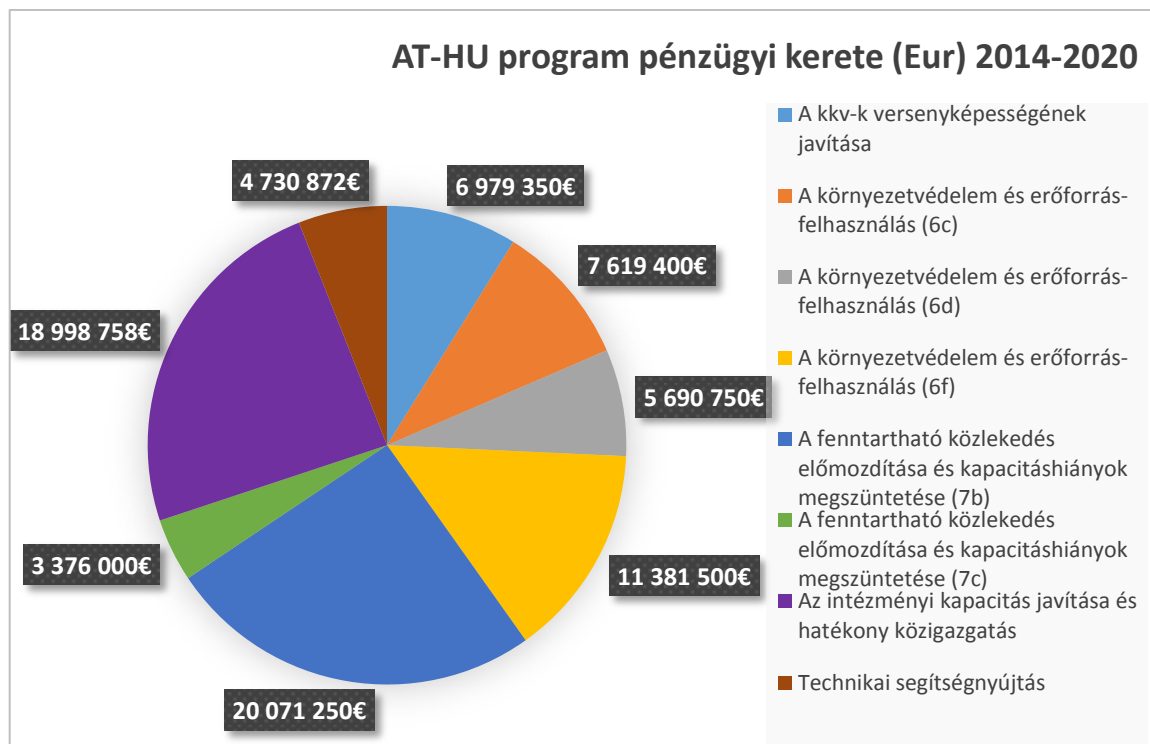
Prioritások

Az egyes programokban a helyi adottságokhoz és együttműködési lehetőségekhez igazodva fejlesztési prioritások, célterületek vannak meghatározva.

Prioritási tengely	Beruházási prioritás
1. A kkv-k versenyképességének javítása	<i>3d</i> - A kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni
2. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	<i>6c</i> - A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése <i>6d</i> - A biológiai sokféleség és a talaj megóvása és helyreállítása és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, többek között a Natura 2000 és a zöld infrastruktúrák révén <i>6f</i> - A hulladékgazdálkodási ágazatban, a vízgazdálkodási ágazatban, a talaj tekintetében vagy a légszennyezettség csökkentése területén a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság javítását szolgáló innovatív technológiák előmozdítása
3. A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban	<i>7b</i> - A regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához – többek között a multimodális csomópontokhoz – történő kapcsolásával <i>7c</i> - Környezetbarát (többek között alacsony zajkibocsátású) és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerek, többek között belvízi és tengeri hajózási útvonalak, kikötők, multimodális összeköttetések és repülőtéri infrastruktúrák kifejlesztése és korszerűsítése, a fenntartható regionális és helyi mobilitás előmozdítása érdekében
4. Az intézményi kapacitás	<i>11</i> - Jogi és adminisztratív területek, továbbá a

javítása és hatékony közigazgatás	polgárok és intézmények együttműködésének támogatása
5. Technikai segítségnyújtás	nem releváns

A program pénzügyi keretének eloszlása a következő ábrán látható:

6. ábra AT-HU program pénzügyi kerete (Eur) 2014-2020

Forrás: Cooperation Programme INTERREG V-A Austria – Hungary Final version 1.2 adopted by EC on 30/06/2015 [Letöltés: 2016.04.25]

4.3. Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program 2014-2020²⁰

Ez a program egy '90-es években indult, először három és kétoldalú együttműködési folyamat folytatása: 1995-1996 Ausztria-Szlovénia-Magyarország, 2000-2003 Szlovénia-Magyarország és 2004-2006 Szlovénia-Magyarország-Horvátország Határon Átnyúló Együttműködési Programok. Ezeknek a programoknak köszönhetően értékes tapasztalatokra tettek szert az országok, amelyekre a jelenlegi program építeni tud. Ezt a programot szintén az ERFA támogatja 14 795 015 euróval.

²⁰ A 4.3-as alfejezet az Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program 2014-2020 támogatási időszak, 1. verzió, 2015. december [Letöltés: 2016.04.25] alapján készült

Programterület

A terület kiterjedése: 10 658 km² (2/3 magyar, 1/3 szlovén)

Magyarországi megyék: Zala és Vas megye

Szlovén köztársaság: Pomurje és Podravje régió

Célok, jövőkép

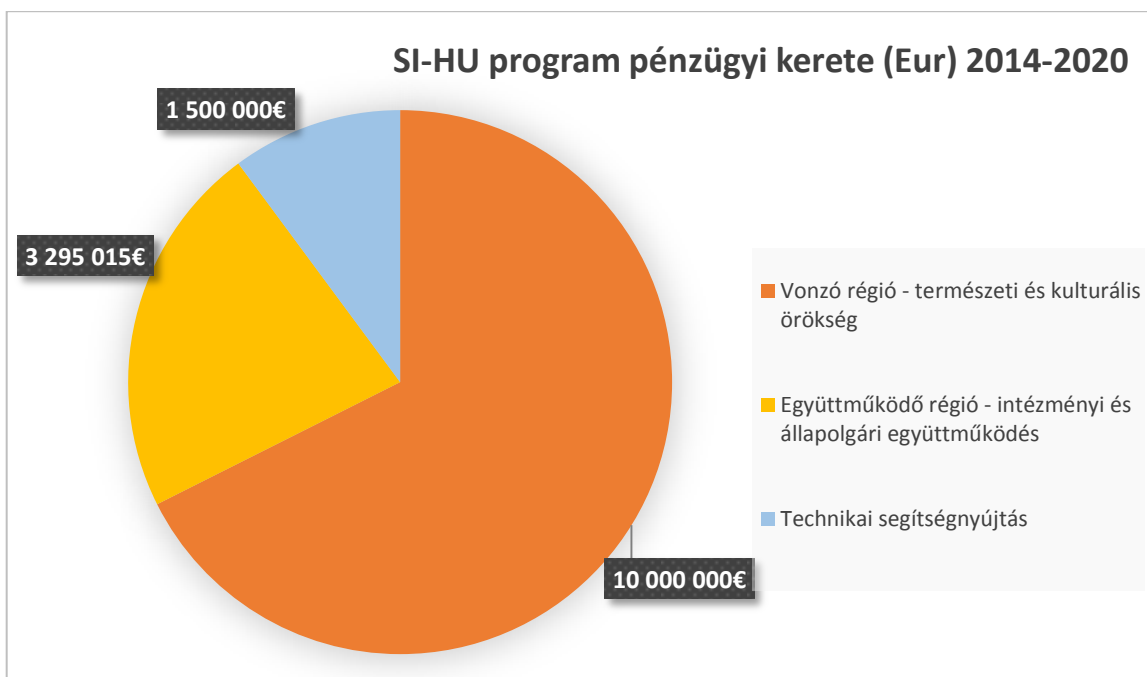
A program legfőbb célkitűzései a természeti és kulturális értékek megfelelő hasznosítása a turizmus fejlődése érdekében, a helyi gazdaság fejlesztése, munkahelyek teremtése, a régió továbbfejlesztése, mint „zöld és élhető” márka, valamint a határon átnyúló együttműködések kiterjesztése.

„A program átfogó jövőképe, hogy a térség olyan területté válik, amely vonzó élőhelyet, munkahelyet, befektetési lehetőséget biztosít úgy, hogy a helyi természeti és kulturális értékekre épít a turizmusban, ezen keresztül katalizálva a teljes térség fejlődését, másrészt pedig megcélozza a közös határtérségi problémák megoldását határon átnyúló szinten.” (<http://84.39.218.249/hu2/program/cilji-programa/> Letöltés: 2016.04.26)

Prioritások

Prioritási tengely	Beruházási prioritás
1. Vonzó régió	6c - A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése
2. Együttműködő régió	11b - A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának és a közigazgatás hatékonyságának javítása a jogi és közigazgatási együttműködés, valamint az állampolgárok és az intézmények közötti együttműködés támogatása révén
3. Technikai segítségnyújtás	nem releváns

Az ERFA forrásból származó 14 795 015 € megoszlása

7. ábra SI-HU program pénzügyi kerete (Eur) 2014-2020
Forrás: <http://84.39.218.249/hu2/program/finansci-okvir/> [Letöltés: 2016.04.27]

4.4. Interreg V-A Magyarország-Horvátország Együttműködési Program 2014-2020²¹

Ez a program céljait és tartalmát tekintve, az előző programnak, a Magyarország-Horvátország (IPA) Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013-nak a folytatása. Úgy, mint az előző időszakban, Horvátország Európai Unióhoz történő csatlakozásától, a programot mindkét oldalon az ERFA támogatja, jelenleg 60,8 millió euróval (ezt kiegészíti a két ország nemzeti finanszírozási hozzájárulása).

Programterület

A terület kiterjedése: 31 085 km²

Lakosság (2011-es adatok alapján): 2,1 millió fő (46% Magyarország, 54% Horvátország)

²¹ A 4.4-es alfejezet a <http://www.huhr-cbc.com/hu/penzugyi-keretek> [Letöltés: 2016.04.27] alapján készült

Magyarországi megyék: Zala, Somogy és Baranya

Horvátországi megyék: Muraköz, Varasd, Kapronca-Körös, Belovár-Bilogora, Verőce-Drávamente, Pozsega-Szlavónia, Eszék-Baranya és Vukovár-Szerém.

Célok, jövőkép

A program célja elmélyíteni és kiterjeszteni a kapcsolatépítést és az együttműködést az eddig sikeresnek bizonyuló együttműködések mentén.

A program általános hosszú távú jövőképe:

"Horvátország és Magyarország határ menti övezetét intenzív, sokrétű együttműködés jellemzi, amelyet megkönnyítenek a megfelelő határon átnyúló kapcsolatok, a közös tudás, valamint az aktív és motivált társadalmi csoportok, középpontjában pedig a térség gazdag természeti és kulturális erőforrásainak fenntartható, hozzáadott értéket biztosító kiaknázása és a határon átnyúló gazdasági, intézményi és személyes kapcsolatok folyamatos gyarapítása áll." (<http://www.huhr-cbc.com/hu/penzugyi-keretek> (Letöltés: 2016.04.26)

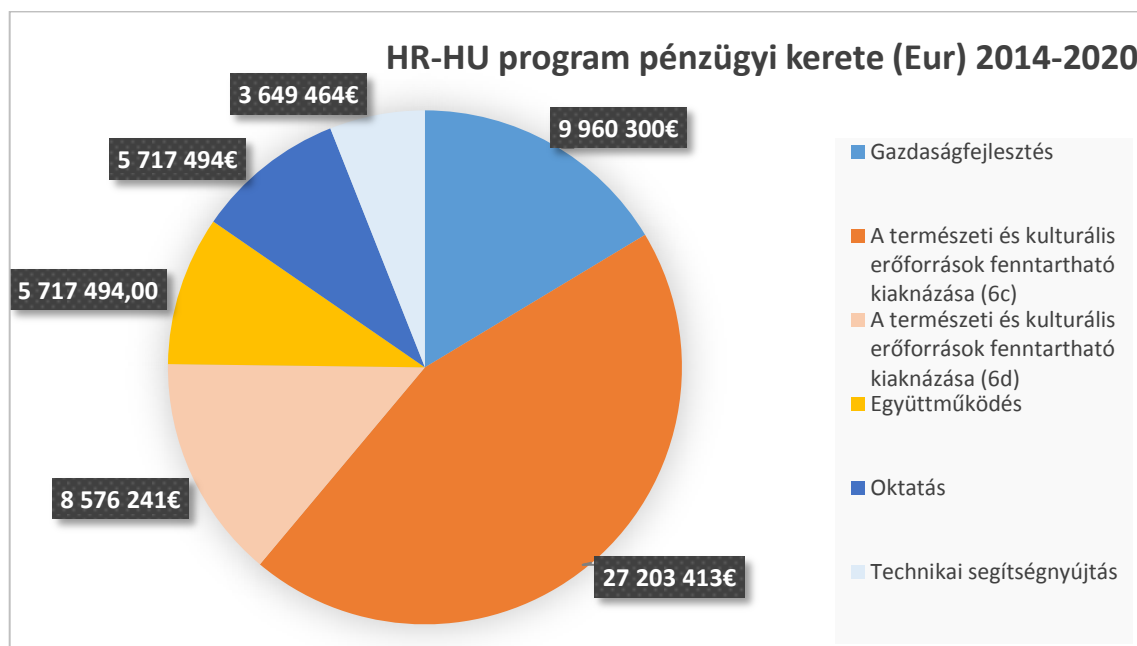
A jövőkép és a célok megvalósítása érdekében 5 prioritási tengelyt határoztak meg, ezen belül pedig beruházási prioritásokat, amelyek a régió stratégiai fejlesztését szolgálják, mint eszköz.

Prioritások

Prioritási tengely	Beruházási prioritás
1. Gazdaságfejlesztés - A KKV-k versenyképességének fokozása	3c - A korszerű termék- és szolgáltatásfejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása
2. A természeti és kulturális erőforrások fenntartható kiaknázása - A környezet megőrzése és védelme, az erőforrások hatékonyságának elősegítése	6c - A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése 6d - A biológiai sokféleség és a talaj megóvása, helyreállítása valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, többek között a NATURA 2000 és a zöld infrastruktúrák révén

<p>3. Együttműködés – Intézményi kapacitások bővítése és hatékony közigazgatás</p>	<p>11 - A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának és a közigazgatás hatékonyságának javítása a jogi és közigazgatási együttműködés, valamint az állampolgárok és az intézmények közötti együttműködés támogatása révén</p>
<p>4. Oktatás - Beruházás az oktatásba, képzésbe, a szakképzést is beleértve, a készségfejlesztés és az élethosszig tartó tanulás érdekében, az oktatási, képzési infrastruktúra fejlesztésével</p>	<p>10 - Az oktatásba, a képzésbe és a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében a közös oktatási, szakképzési és képzési rendszerek kidolgozása és megvalósítása révén</p>
<p>5. Technikai segítségnyújtás</p>	<p>nem releváns</p>

A fenti prioritások között az allokált 60,8 millió euró a következőképpen oszlik meg:

8. ábra HR-HU program pénzügyi kerete (Eur) 2014-2020
 Forrás: <http://www.huhr-cbc.com/hu/penzugyi-keretek> [Letöltés: 2016.04.28]

4.5. Konklúzió

Dolgozatom célja Zala megye fejlődési lehetőségeinek bemutatása volt az elérhető bilaterális programokon keresztül. A ZMF jelenleg is sok ilyen pályázattal foglalkozik, ezért gyakorlatom során én is közreműködhettem több ilyen pályázat megírásában. A 4.1-es alfejezetben található helyzetelemzésből jól látható, hogy a megyének számos területe igényli a fejlődést, persze ezeken kívül még számos területet lehetett volna elemezni, a további alfejezetekben pedig a bemutatott határon átnyúló programok prioritásainál látható, hogy milyen irányokba mozdulhat el a megye fejlődése.

Az ausztriai programnál a legnagyobb keret a fenntartható közlekedés előmozdítására, infrastruktúra fejlesztésére van és a közigazgatás hatékonyságának növelésére. Habár ezek a területek nem szerepeltek a helyzetelemzésben, de érezhetően szükség van a fejlesztésükre. Szintén nagy keretet biztosítanak a környezetvédelemre, erőforrás-felhasználásra, amely kedvező lehet, tekintettel arra, hogy a térség számos környezeti erőforrással rendelkezik. A kkv-k versenyképességének javítása is a prioritások között szerepel, amely rendkívül fontos a megye számára, hiszen a térségben a kkv-k aktivitása meglehetősen alacsony.

A szlovén program keretében csak két területtel találkozhatunk, az egyik az intézményi és állampolgári együttműködés, a másik pedig a természeti és kulturális örökség védelme. A nagyobb keretösszeg az utóbbira van fenntartva, ami a térség számára nagyon kedvező, hiszen számos természeti és kulturális értékkel rendelkezik (pl.: falumúzeum, műemlékek, stb.)

A horvát programnál a legnagyobb kerettel a természeti és kulturális erőforrások támogatására van a legnagyobb keret, a gazdaságfejlesztésre és az intézményi együttműködésekre lényegesen kevesebb, majd ennél a programnál egyedül, megjelenik az oktatás fejlesztése is, amelyre szintén szükség van a térségben a felsőoktatás elmaradottsága miatt.

A fentiekből látszik, hogy a térség fejlődésének egyik kulcseleme a természeti és kulturális örökség megőrzése, melyet mindhárom program hangsúlyoz. Összesen kb. 67,5 millió € támogatást szánnak ennek fejlesztésére. Ezen irány az örökségmegőrzésen keresztül a turizmus fejlesztésére koncentrálnak, mely a rendelkezésre álló erőforrásokhoz képest gyenge pontja a régiónak.

Összességében elmondható, hogy a három program viszonylag sok irányba tudná előmozdítani Zala megye fejlődését. Habár ez csak egy eleme a fejlesztési lehetőségeknek, úgy gondolom, hogy mindenképpen érdemes lenne kihasználnia a térségnek a határon átnyúló programokból fakadó előnyöket és lehetőségeket.

5. Felhasznált források

- ✓ Soós Edit, Fejes Zsuzsanna: Határon átnyúló együttműködések Magyarországon, A Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára 2009. ISBN 978 963 9650 50 3
- ✓ Nagy Sándor Gyula és Heil Péter: A kohéziós politika elmélete és gyakorlata. Akadémiai kiadó, 2013. ISBN 978 963 05 9385 4
- ✓ Háttérdokumentum Zala megye intelligens szakosodási stratégiájának kidolgozásához [PDF dokumentum, Letöltés: 2016.04.22, www.s3magyarorszag.hu/documents/224092/237867/Zala.pdf]
- ✓ ZALA MEGYEI KÖZGYŰLÉS: ZALA MEGYEI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI RÉSZDOKUMENTUM egyeztetési dokumentum, 2014.május 31.
- ✓ EURÓPAI BIZOTTSÁG: Bevezetés az EU kohéziós politikájába a 2014-2020 időszakra vonatkozóan. 2014. évi kiadvány [PDF dokumentum, letöltés ideje: 2016.03.23]
- ✓ Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program 2014-2020 támogatási időszak, 1. verzió, 2015. december
- ✓ Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, Hoffmann Csilla Transznacionális és interregionális fejlesztések a demográfia szemszögéből [PDF dokumentum, <https://www.nth.gov.hu/hu/media/download/704> letöltés: 2016.04.01]
- ✓ HÍRLEVÉL a CENTRAL EUROPE, DUNA, INTERREG EUROPE, ESPON és INTERACT III programokról 2015. február [PDF dokumentum, letöltés: 2016.04.01, <http://regionalispolitika.kormany.hu/download/c/a9/e0000/DUNA-CE-IE-ESPON-IACT%20Hirlevel%202015%20februar.pdf>]
- ✓ www.europa.eu
- ✓ www.palyazat.gov.hu
- ✓ www.egtc.kormany.hu
- ✓ www.at-hu.net
- ✓ www.europarl.europa.eu
- ✓ www.interreg.de
- ✓ www.huhr-cbc.com

ÖSSZEFOGLALÁS

(benyújtandó két példányban)

Zala megye fejlődési irányai a határon átnyúló együttműködési programok és források tükrében

Kalamár Ramóna
Gazdálkodás és menedzsment/projektmenedzsment szakirány/nappali munkarend

Szakmai gyakorlatomat a Zala Megyei Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft-nél töltöttem, melynek fő profilja a pályázatírás, ezért témámnak a kohéziós politikát választottam, ezen belül pedig a határon átnyúló pályázati lehetőségeket mutattam be részletesebben, amelyekre Zala megye jogosult (Horvátországgal, Ausztriával és Szlovéniával). Célom az volt, hogy bemutassam, milyen irányokba mozdulhat el a megye fejlődése, ha él a bilaterális programok lehetőségeivel, ehhez pedig, úgy gondolom, bevezetésként fontos volt nagyvonalakban bemutatnom az EU pályázati rendszerét.

A 2. fejezetem címe az Európai Unió támogatási rendszere. Ebben a részben igyekeztem minél érthetőbben és átláthatóbban írni erről a számomra bonyolultnak mondható rendszerről. Tanulmányaim elején még nem voltam tisztában azokkal a fogalmakkal, amelyek ennél a témánál felmerülnek, ezért arra törekedtem, hogy ha valaki olyan olvasná a dolgozatomat, aki nincs tisztában az EU támogatási politikájával, akkor nagyjából megértse a dolgozatom segítségével.

A 2. fejezet alpontjában tértem ki a kohéziós politikára és írtam erről kicsit részletesebben, mert az ESZA, a Kohéziós Alap és az ERFA támogatja, az ERFA pedig a határon átnyúló

programokat, valamint az Európai Területi Együtműködés a kohéziós politika része, ezért fontosnak tartottam megemlíteni.

A 3. fejezetben az Európai Területi Együtműködést, ezen belül pedig a 3 programtípust mutatom be általánosságban:

- transznacionális együtműködés
- régiók közötti (interregionális) együtműködés
- határokon átívelő együtműködés.

A 4. fejezet a fő fejezet, amelyben kitérek Zala megye helyzetértékelésére, amelyből láthatóvá vált, hogy mely területeken van szükség a fejlődésre. Ez után a három bilaterális program általános jellemzőit, prioritásait, pénzügyi keretük eloszlását mutattam be részletesen.

Ezek alapján vontam le a következtetést, hogy mely irányokat támogatja főként ez a három program és melyekre van a legnagyobb szüksége a térségnek.

NYILATKOZAT

Alulírott, Kalamár Ramóna nyilatkozom, hogy a záró dolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját munkám eredményei.

Kelt: Zalaegerszeg, 2016.05.25.

Kalamár Ramóna
hallgató aláírása